

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Калин Йорданов Христов

Катедра „Хирургия, рентгенология, акушерство и гинекология“

Факултет „Ветеринарна медицина“, Лесотехнически Университет

Научна специалност: „Акушерство и гинекология на животните и болести на новородените животни“, професионално направление: 6.4. Ветеринарна медицина

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването“, професионално направление: 6.4. Ветеринарна медицина

Автор на дисертационния труд: Виктория Емилова Маринчева

Тема на дисертационния труд: „Анализ на критерии за селекция по естествена резистентност към нематоди при овце“

Научен консултант: доц. д-р Андрей Куртенков, дсц

Основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № ЗПС-607/19.12.2023 на Ректора на ЛТУ.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът Виктория Емилова Маринчева, се е обучавал по докторска програма „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването“ към катедра „Анатомия, физиология и животновъдни науки“ на Факултет „Ветеринарна медицина“ на Лесотехнически университет. Обучението е осъществено в самостоятелна форма през периода 20.03.2023 – 19. 10. 2023 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Актуалност на темата: Селекцията в развъждането на селскостопанските животни отразява усилията на човечеството да подобрява наличния потенциал на животните, с цел задоволяване на своите нужди от храни и продукция. Често обаче, това води до възникване на проблеми, често свързани със здравословното състояние и устойчивост на заболявания за животните. Един от основните проблеми в съвременното овцевъдство, свързан именно с възникването на здравословни проблеми е опаразитяването със стомашно-чревни нематоди, водещо до сериозни икономически загуби. Във връзка с това възникналата антихелминтна резистентност, е все по важен фактор в тази посока. Допълнително проблема се задълбочава от екологичните норми ограничаващи използването на лекарствени средства поради очакваните остатъчни количества във водата, почвата и храните.

Една от възможностите, за справяне с проблема е насочена към развъждане на животни по белег резистентност към стомашно-чревни нематоди, след изследване на способността на гостоприемника да се бори с паразитозата в зависимост от генетичните заложи и имунната реактивност. Генетична изменчивост може да бъде открита както вътре в породата, таки и между породите. Установено е, че резистентността към стомашно-чревни паразити при овцете е мултифакторна, но също наследствена, макар полигенната природа на белега да ограничаван разработването на комерсиален тест. Усилията на учените са насочени към установяването на генетични маркери, свързани с резистентността, но този тип изследвания все още са твърде специфични, скъпи и трудно приложими в практиката.

За момента стандартът за подбор се основава основно на параметъра брой паразитни яйца (fecal egg count, FEC), хематокрит, системи за изследване като оценка на телесното състояние (BCS), оценка на конюнктивите по цветна таблица (система FAMACHA), оценка на степента на фекално замърсяване (Dag score), показатели за степента на имунния отговор (еозинофили, имуноглобулини). Когато всички тези показатели се разглеждат свързано, те могат да се използват за селекцията на резистентни индивиди и стада.

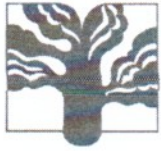
Ето защо, темата на дисертационния труд е актуална и по-детайлното и комплексно проучване на тези сравнително лесно приложими методи, ще бъде от изключителна полза за ветеринарномедицинската наука и практика.

Структура и обем: Дисертационния труд е написан на 195 страници, като включва: Списък на съкращенията – 1 стр.; Литературен обзор – 54 стр.; Цел и задачи - 1 стр.; Материали и методи - 13 стр.; Резултати - 49 стр.; Дискусия – 38 стр.; Заключение – 3 стр.; Изводи - 2 стр.; Приноси - 1 стр.; Препоръки за практиката – 1 стр. и Използвана литература – 31 стр. За визуализиране на използваните методи и на получените резултати в дисертационния труд са изготвени 74 таблица и 16 фигури.

В дисертацията е използвана литература от 395 източника, от които 17 на кирилица и 378 на латиница, а около 29 % (115/395) от литературните източници са от последните 10 години.

Литературен обзор: Литературният обзор включва изчерпателна информация относно доместикация на овцете и състоянието на овцевъдството в България. Подробно са разгледани етиология, патогенеза, клинични признаци, епидемиологични аспекти, патоанатомична находка и диференциална диагноза при инфекция със стомашно-чревни нематоди, както и икономическите аспекти на тази инвазия. Обърното е внимание на антихелминтните средства прилагани в практиката. Обширно са разгледани механизмите за развитие на антихелминтна резистентност и имунна защита. Разгледана е достъпната литература по отношение на системите за интерпретация на клиничните признаци при инфекция със стомашно-чревни нематоди и възможностите за селекция на овце по белег резистентност към стомашно-чревни нематоди.

Литературният обзор е написан компетентно на добър литературен български език с лесен за четене и възприемане научен стил. В него ясно проличават задълбочените знания и придобитата информираност на Виктория Маринчева по темиката на висертационния труд. В резултат на това смятът, че са изградените умения за аналитично обобщение на научната литература. Целта добре и пълно определя същността на разработения труд, а задачите са

поставени в логична последователност и са формулирани конкретно, което подпомага постигане на поставената цел.

Материали и методи: В проучванията са включени 46 животни, от които 25 овце майки, 9 кочове разплодници, 12 дзвизки. Индивидите са подбрани на случаен принцип в стадо от около 800 животни, от които приблизително 450 овце майки, 15 коча разплодници и 250 дзвизки. Експерименталният дизайн и опитните постановки са правилно подбрани. За изпълнение на заложената цел са използвани 6 групи метода на изследване (хематологични, паразитологични, екстериорни измервания, оценка на телесто състояние, оценка на фекално замърсяване и оценка по системата FAMACHA) като всички те са актуални и адекватни за постигане на поставените задачи.

3. Оценка на получените резултати

Резултатите от проведените от докторанта изследвания са представени на 49 страници, като са включени 8 фигури и 63 таблици. Използваният начин на визуализация, позволява проследяване на промените и особеностите. Освен представяне на всички резултати от проведените изследвания, в отделна точка е направена задълбочена статистическа обработка и анализ на данните. Добро впечатление прави, едновременното представяне в общи таблици на статистическата обработка на данните от трите опитни групи – овце майки, кочове и дзвизки, което позволява лесно и бързо сравнение между групите.

4. Оценка на обсъждането, научните и научно-приложни приноси

Обсъждането задълбочено и компетентно интерпретира получените резултати с данните на други автори. Това е индикатор за аналитичност, задълбоченост и добра подготовка на докторанта. Въз основа на резултатите и направеното обсъждане са формулирани 19 извода. Дефинирани са 5 оригинални и 8 потвърдителни приноса. Смятам, че принос № 4 от групата на „оригиналните“ формулиран по този начин, би трябвало да се разглежда като препоръка за практика. Останалите приноси приемат във представения вид. Положително оценявам подготвените препоръки за практиката.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Във връзка с дисертацията са подготвени и публикувани до момента 3 статии на английски език. Две от публикациите са в списание включено в списъка на НАЦИД със съвременните български научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация една е в чуждестранно списание, извън Web of Science и SCOPUS. Докторанта е предоставил становище за изпълнение на минималните национални изисквания, издадено от Лесотехнически университет.

6. Оценка на автореферата

Запознат съм с автореферата и намирам, че той отразява напълно и адекватно съдържанието и постиженията на дисертацията.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Намирам за неподходящо и ненужно отделяне на самостоятелна точка в литературния обзор относно референтните стойности на кръвните показатели. По отношение на

резултатите, смятам че тяхното представяне би могло да се подобри. Те би трябвало да следват същата последователност както са поставените задачи в дисертацията, което ще улесни разбирането и анализът им. Намиръм за твърде „раздробени“ в отделни точки, резултатите от анализа на кръвните проби. Представените диаграми в раздел „Дискусия“, до голяма степен преодоляват затруднението в интерпретацията, тъй като дават възможност да се направи директно съпоставяне между отделните групи и периоди на пробовземане за отделните показатели. По-подходящо би било обаче, те да са част от раздел „Резултати“ и да заменят част от използваните таблици.

Приведствам и оценявам положително, направеното от дисертанта „заключение“, което накратко дава обобщение на проведените изследвания, получените резултати и тяхната клинична и научна стойност.

8. Заключение

Достойнствата на дисертационния труд, публикационната активност, личният принос на докторанта и изпълнените изисквания за необходимите количествени и качествени критерии ми дават пълно основание да дам моята **положителна оценка** на представения дисертационен труд и предлагам на уважаемото научното жури да присъди на Виктория Емилова Маринчева образователната и научна степен „ДОКТОР“ в област на више образование 6. Аграрни науки и Ветеринарна медицина, професионално направление: 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването“.

2.02.2024 г.

Изготвил становището:

Гр. София

/доц. д-р Калин Христов/